

ACCOUNTING ASPECTS OF PHILANTHROPIC DONATIONS

ASPECTE CONTABILE PRIVIND DONAȚIILE FILANTROPICE

PATRAȘCU Vlada, studentă, Specialitatea: CON

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: vlada_patrascu@mail.ru

***Abstract.** In this research I approached the topic of philanthropic donations through the accounting. Philanthropy must be more than just a charitable donation. It is an effort an individual or organization undertakes based on an altruistic desire to improve human welfare. The present article contains complex scientific and methodological materials, using descriptive, transversal and observational research methods. In consequence, I have identified the peculiarities characteristic of charitable activities in the commercial sector as well as in the non-commercial one.*

***Keywords :** accounting, philanthropic donations, philanthropist, contract*

JEL CLASSIFICATION: M-41

INTRODUCERE

Donațiile sunt sângele vieții non-profitului care ajută organizațiile să supraviețuiască și să-și îndeplinească misiunile. Contabilitatea corectă a donațiilor ajută o organizație să înțeleagă de unde vine sprijinul său și valoarea acestuia.

Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr.1420/2002 [4] exemplifică noțiunea de activitate filantropică, prin care se înțelege acordarea de ajutor material benevol, imparțial și necondiționat sau prestarea de servicii gratuite de către persoane fizice sau juridice pentru o persoană (un grup de persoane), fără a cere în schimb vre-o recompensă, plată sau executare a anumitor obligații și fără a obține vreun profit.

Obiectivele cercetării sunt:

- ✓ identificarea particularităților caracteristice activităților caritabile;
- ✓ examinarea modalității de perfectare documentară ale donațiilor;
- ✓ cercetarea particularităților contabilității donațiilor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Drept bază teoretică și metodologică de cercetare au servit actele normative și legislative ale Republicii Moldova, precum și lucrările științifice ale savanților autohtoni. Modul general de ținere a contabilității donațiilor este reglementat de un șir de acte normative, principalele fiind:

- Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr.1420/2002 (în continuare – Legea nr. 1420/2002) [4];
- Planul general de conturi contabile [6];
- Codul fiscal al Republicii Moldova [2];
- Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale [5];
- Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale [3].

La baza acestei cercetări s-au utilizat mai multe metode dintre care: metoda de analiză și sinteză, documentarea bazată pe studierea surselor bibliografice, observația, metoda comparativă, metoda inductivă și deductivă. La fel, s-a făcut referire la surse de informare cu referință la tema abordată.

La efectuarea acțiunilor de filantropie este necesară cunoașterea și aplicarea anumitor reguli și proceduri specifice cum ar fi [7]:

- Temeiul legal al donațiilor filantropice - care au la bază prevederile actelor legislative și normative naționale. În cazul în care donațiile filantropice se realizează conform unor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte și acestea impun alte reguli, decât cele prevăzute în legislația națională, se vor aplica cerințele tratatului internațional;

- Categoriile de filantropi și beneficiari ai acțiunilor filantropice;
- Condițiile, inclusiv formele desfășurării activității filantropice;
- Modul de documentare a donațiilor filantropice;
- Aspecte contabile aferente acțiunilor filantropice.

Filantropii, potrivit Legii nr.1420/2002, sunt persoanele fizice sau juridice care fac donații de binefacere sub formă de [4, art.3]:

a) Transmitere dezinteresată (gratuită sau în condiții avantajoase) a drepturilor de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra oricăror bunuri care sunt obiecte ale dreptului de proprietate, inclusiv asupra mijloacelor bănești și/sau obiectelor proprietății intelectuale;

b) Executarea și prestarea dezinteresată a lucrărilor și serviciilor de către filantropi - persoane juridice.

În conformitate cu prevederile art. 36 alin. (2) și (3) din Codul fiscal [2], pot fi deduse, numai donațiile făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților publice și instituțiilor publice specificate la art. 51, a organizațiilor necomerciale specificate la art. 52 alin. (1), precum și în favoarea caselor de copii de tip familial.

Drept bază pentru acordarea donațiilor filantropice sau a sponsorizărilor, o constituie cererea în scris din partea organizației, care dorește să primească astfel de ajutor și care în cadrul Codului fiscal [2] are acest drept. În cazul în care *donațiile sunt efectuate în formă nebănească*, între filantrop/sponsor și beneficiarul ajutorului filantropic/sponsorizării se încheie un contract de donație filantropică / contract de sponsorizare în formă simplă scrisă și se eliberează factura cu introducerea în partea de jos a acesteia, a notei "Donație filantropică"/"Sponsorizare". În cazurile în care *donațiile au fost făcute în formă bănească*, drept document confirmativ servește dispoziția de plată în adresa organizațiilor. Prin urmare, deducerea cheltuielilor în scopuri filantropice sau de sponsorizare se va permite în mărimea stabilită, și cu respectarea modului de confirmare documentară a acestora. Cheltuielile suportate nu vor fi calificate ca donații făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare și, respectiv, nu vor fi admise la deduceri în scopuri fiscale la determinarea obligațiilor privind impozitul pe venit doar în baza scrisorii emise de către autoritatea publică, cu excepția donațiilor făcute sub formă bănească [7].

Ajutorul filantropic se realizează de obicei, printr-un contract de donație filantropică. Un astfel de contract este o formă particulară a contractului de donație, dispozițiile căruia i se aplică, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. Respectiv, atunci când se documentează asistența caritabilă, în contractual de donație filantropică, se va indica scopul în care a fost oferit ajutorul filantropică [1,7].

Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 definește contractul de donație în general și stabilește raporturile civile care urmează a fi respectate în legătură cu acest contract [1, art. 1198-1212], precum și prevede anumite momente importante care vizează și contractele de donație filantropică, acestea fiind:

➤ forma scrisă a contractului de donație - contractul de donație reprezintă un act juridic și în cazul în care valoarea obiectului depășește 1 000 lei , iar conform legii, indiferent de valoarea obiectului, acesta trebuie încheiat în scris;

➤ forma autentică a contractului de donație (autentificare notarială) - presupune că contractul se încheie în formă autentică în general. Forma autentică a actului juridic este obligatorie dacă contractul are ca obiect donarea bunurilor imobile;

➤ contractul de donație condiționată - donația în acest caz, va conține doar valoarea contractului care depășește cheltuielile de executare a sarcinii sau de atingere a scopului condiționat (art 1204 din Codul Civil [1]);

➤ donație inadmisibilă - sunt cele dintre:

- proprietarii, administratorii sau lucrătorii din instituțiile medicale, educative sau asistență socială și din partea rudelor de până la gradul patru inclusiv;
- persoanele juridice cu scop comercial;
- persoanele juridice cu scop lucrativ în cazul în care obiect al donației îl reprezintă valorile mobiliare.

Atât filantropii/sponsorii, cât și destinatarii ajutorului filantropic și sponsorizării trebuie să țină contabilitatea în conformitate cu articolul 14 "Conturile contabile" al Legii contabilității și raportării financiare [6] și cu capitolul 6 "Reguli de evidență" al Codului fiscal [2]. Organul ce înregistrează

organizațiile care au dreptul de a primi ajutorul filantropic și sponsorizării, trebuie să exercite controlul asupra corespunderii activității acestor organizații scopurilor pentru care sunt fondate.

În exemplul ce urmează voi examina înregistrările contabile a operațiunilor aferente donațiilor filantropice.

Exemplul 1. Pe parcursul perioadei de gestiune, asociația obștească (în continuare AO) "X", a obținut mijloace cu destinație specială pentru derularea proiectului de caritate pentru persoanele cu dizabilități, de la "B" SRL în baza contractului de donație filantropică condiționată în sumă de 200 000 lei, precum și pentru procurarea unui utilaj special pentru persoana fizică Y, în sumă totală de 7000 lei. Din mijloacele cu destinație specială ONC a efectuat donații în numerar în folosul:

- unei persoane fizice "M" cu dizabilități, conform Regulamentului intern, în sumă de 50 000 lei pentru achitarea unor proceduri medicale;
- unei instituții medico-sanitare publice în sumă de 75 000 lei în scopul combaterii infecției COVID-19.

Pentru operațiunile nominalizate în contabilitate AO "X", au fost întocmite următoarele înregistrări contabile (Tabelul 1):

Tabelul 1. Înregistrarea în contabilitate a operațiunilor aferente donațiilor la ONC "X"

Nr. crt.	Operațiune economică	Suma, lei	Dt	Ct
1	Calcularea mijloacelor cu destinație specială în baza contractului de donație filantropică condiționată cu "B" SRL.	200 000	234	537
2	Primirea la contul curent a mijloacelor cu destinație specială de la "B" SRL.	200 000	242	234
3	Calcularea mijloacelor cu destinație specială în baza contractului de donație filantropică condiționată.	7 000	234	537
4	Primirea la contul curent mijloacelor cu destinație specială de la "B" SRL.	7 000	242	234
5	Reflectarea cheltuielilor aferente donației filantropice conform destinației: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Achitarea furnizorului pentru utilajul cu destinație specială; ▪ Procurarea utilajului cu destinație specială; ▪ Transmiterea utilajului cu destinație specială persoanei fizice Y în baza actului de donație. 	7 000 7 000 7 000	521 262 716	242 521 262
6	Recunoașterea concomitentă a venitului cu destinație specială aferent donației.	7 000	537	616
7	Reflectarea cheltuielilor cu destinație specială (acordarea ajutorului filantropic persoanei fizice „M”) privind transferul la cardul personal bancar al beneficiarului cu dizabilități – persoană fizică, în baza actului de donație.	50 000	716	242
8	Recunoașterea concomitentă a venitului cu destinație specială aferent donației filantropice utilizate (persoanei fizice „M”) în aceeași sumă.	50 000	537	616
9	Reflectarea cheltuielilor cu destinație specială privind transferul numerarului instituției medico-sanitare publice în scopul combaterii infecției cu COVID-19 în baza contractului de donație filantropică.	75 000	716	242
10	Recunoașterea concomitentă a venitului cu destinație specială aferent donației filantropice utilizate în favoarea instituției medico-sanitare publice.	75 000	537	616

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Reieșind din cele relatate pe parcursul cercetării, putem concluziona următoarele:

1. Filantropia are nevoie de politici și un cadru normativ care să-i permită să își valorifice întregul potențial al ei;

2. Organizațiile care desfășoară activitatea filantropică, în actele sale de constituire vor avea, obligatoriu, enumerate una sau mai multe din activitățile filantropice enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1420/2002 [4];

3. Pentru categoriile de organizații necomerciale, care nu sunt create ca organizații filantropice și nu au activitate filantropică prevăzută în statut, au dreptul la efectuarea donațiilor filantropice, însă cu alte efecte fiscale. Drept exemplu servesc partidele politice și organizațiile social-politice, publicațiile periodice și agențiile de presă necomercială [3, 5].

Drept recomandări propun: elaborarea unui mecanism de transparență viabil și eficient în cazul donațiilor primite de către organizații non-guvernamentale sau de către persoane fizice, precum și consolidarea capacităților și dezvoltarea unei rețele de persoane specialiști de performanță în domeniul filantropiei și atrageri de fonduri.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Codul Civil al Republicii Moldova. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112573&lang=ro
2. Codul fiscal al Republicii Moldova și legile pentru punerea în aplicare a titlurilor acestuia. În: *Contabilitate și audit*, 2021, nr. 1.
3. Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale, aprobate prin Ordinul nr.188 din 3.12.2014. În: Monitorul Oficial al RM nr. 11-21 din 23.01.2015, modificate prin Ordinul MF nr.135 din 15.10.2019. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=118579&lang=ro
4. Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr. 1420 din 31.10.2002. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108161&lang=ro
5. Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122391&lang=ro
6. Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 119 din 06.08.2013, modificat prin Ordinul MF nr.100 din 28.06.19. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.230-237 din 19.07.2019. Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/or>
7. PRISACARU T., ȘPAC G. Aspecte organizaționale și fiscale privind donațiile filantropice. În: *Contabilitate și audit*, nr. 5, 2020. Disponibil: <http://www.contabilitate.md/?mod=mag&id=298>

Coordonator științific: POPOVICI Angela, dr., conf.univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: popovici.angela.alexandru@ase.md